

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در «شب فرهنگی ایران و قزاقستان» اعلام کرد

میزبانی تهران از کشورهای حوزه نوروز در سال ۱۴۰۵

گزارش ها

زهرآ کشوروی - دبیر گروه زیست بوم/ وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران، نوروز را کهن ترین و زیباترین میراث مشترک ملت های منطقه معرفی و اعلام کرد که ایران در فروردین ماه ۱۴۰۵ میزبان جشن جهانی نوروز و اجلاس وزیران گردشگری خواهد بود. به گفته او این رویداد فرصتی برای حضور نخیکان و بزرگان فرهنگی کشورهای همسایه است. از طریق گفت وگو و تبادل فرهنگی، پیوندهای تاریخی و فرهنگی میان ملت ها تقویت و ظرفیت های مشترک فرهنگی و گردشگری پیش از پیش معرفی می شود. همچنین شب فرهنگی ایران و قزاقستان، با عنوان «میراث مشترک، پیوند پایدار»، به عنوان اولین برنامه از سلسله شب های فرهنگی کشورهای منطقه برگزار شد و قرار است الگویی برای همکاری فرهنگی و آشنایی میان ملت های همسایه باشد تا مسیر توسعه روابط فرهنگی، هنری و تاریخی میان کشورهای منطقه با محوریت اشتراکات فرهنگی و تاریخی هموار شود.

برمدار میراث مشترک، پیوند پایدار

شب فرهنگی ایران - قزاقستان بر مدار «میراث مشترک، پیوند پایدار» به پیشنهاد سفیر این کشور و با حضور سفرای کشورهای مختلف منطقه برگزار شد. «اوتنلاپ اوانالبایف» پس از حضور در جشنواره بین المللی فرهنگ اقوام کرگان (گلستان) و همراهی با گروهی از هنرمندان قزاق، پیشنهاد برگزاری شب مشترک فرهنگی را به وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران ارائه داد؛ پیشنهادی که به برگزاری این رویداد در مجموعه فرهنگی - تاریخی کاخ نیاوران انجامید. این رویداد از سوی مرکز امور بین الملل و دیپلماسی فرهنگی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی طراحی شده که معرفی ظرفیت های فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشورها و اهداف زمینه های همکاری مشترک، از جمله این مرکز است.

میزبانی قزاق ها در کاخ نیاوران

میزبانی این شب بر عهده قزاق ها بود. آنان با لباس های محلی، در ورودی یکی از سالن های کاخ نیاوران به استقبال میهمانان ایستاده بودند. پذیرایی نیز حال و هوایی کاملاً قزاقی داشت؛ همسر سفیر قزاقستان به همراه همکارانش با شیرینی های سنتی این کشور از حاضران پذیرایی کردند. پیش از برگزاری این شب فرهنگی، مسعود پزشکیان، رئیس جمهوری ایران در سفر خود به «آستانه» مرکز قزاقستان، ۲۷ سند تاریخی مرتبط با تاریخ قزاقستان را که از گنجینه آرشویو وزارت امور خارجه ایران استخراج شده بود، به این کشور هدیه داد؛ اسنادی نفیس و کمتر شناخته شده که بر اشتراکات تاریخی دو ملت تأکید داشت. در ادامه این رویداد، قزاق ها با برپایی نمایشگاهی از کتاب و عکس، بخشی از پیشینه فرهنگی و تاریخی خود را به نمایش گذاشتند. همچنین برپا شدن چادر عشایری «یورت»، نماد زندگی سنتی و فرهنگ مردمان دشت های آسیای میانه، جلوه ای ویژه به فضای شب فرهنگی بخشید و پیوندهای ریشه دار فرهنگی ایران و قزاقستان را برای مخاطبان ملموس تر کرد.

شب نخست

«شب ایران و قزاقستان»، اولین برنامه از سلسله نشست های «میراث مشترک، پیوند پایدار» پس ازت شب یلدا و همزمان با آغاز زمستان برگزار

قزاقستان، ازبکستان، افغانستان و تاجیکستان شناخته می شود. پس از گروه ایرانی، گروه دومرا «سرپر» از منطقه مانگیستانو قزاقستان به اجرای موسیقی پرداخت. به گفته «اوتنلاپ اوانالبایف»، سفیر قزاقستان در ایران، این مجموعه هنری، سهم متمایزی در توسعه فرهنگ قزاقستان داشته است. اوانالبایف گفت: «برپرتو آن متنوع و غنی است: در کنار قطعات سنتی قزاق به نام کیوی، شامل آثار آهنگسازان خارجی و همچنین شاهکارهای منتخب رپرئوار کلاسیک جهان نیز می شود. گروه «سرپر» با استاندارد هنری بالا و فرهنگ اجرایی قوی، هر ساله در رویدادهای بزرگ ملی و بین المللی شرکت می کند.

جشن نوروز ۱۴۰۵؛ میراث مشترک همسایه ها در تهران

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران هم با اشاره به این تلاقی و میراث مشترک «ایران بزرگ فرهنگی» در ثبت جهانی آغاز شد. پرونده یلدا هم به طور مشترک بین ایران و افغانستان به ثبت جهانی رسیده است. صالحی امیری پس از اشاره به شب یلدا، صحبت را به تخت جمشید برد و از برگزاری سمفونی فیلارمونیک ارمنستان در کنار میراث ماندگار ۲۵۰۰ ساله هخامنشیان، با همکاری سفارت و وزارت فرهنگی ارمنستان سخن گفت تا نشان دهد همکاری فرهنگی میان کشورهای همسایه برنامه ای پایدار خواهد بود.

روی نت مشترک دو کشور

اجرای موسیقی سنتی دو کشور بخش دیگری از برنامه این شب فرهنگی مشترک بود. خوانندگی گروه ایرانی را به «مرتضی گودرزی» سپرده بودند. او یکی از آخرین شاگردان «حاج قربان سلیمانی» است که در این مراسم با گروهش نواخت و خواند. حاج قربان سلیمانی، هنرمند بی نظیر ایران در سال ۱۹۹۱ به عنوان پدیده موسیقی جهان در جشنواره موسیقی و تئاتر سنتی آوینیون (Avignon) در فرانسه شناخته شد. لوموند عکسش را چاپ کرد و تیترو زد: «کسی که درهای بهشت را به روی غرب گشود». مجله فرهنگی فرانسوی (Le Nouvel Observateur) هم او را تحسین کرد. گروه موسیقی ایرانی در این شب فرهنگی یکی از مقام های کهن موسیقی خراسان به شیوه حاج قربان سلیمانی، یعنی مقام «شاه خطایی زارنجی» را به صورت سه نوازی دوتار و بدون کلام اجرا کرد. همان مقامی که در بهشت را به روی غرب باز کرد. مقامی که ریشه هایی در گونه های آیینی و درمانی موسیقی، از جمله «موسیقی زار» دارد و در ساختار موسیقایی ترک های شمال خراسان شناخته شده است. مازندران، گلستان و کشورهای شمال دریای خزر قرابت فرهنگی و موسیقایی بسیار نزدیک دارند. دو تار که نواخته شد هم روی ملودی اشتراکات فرهنگی دو کشور کوک شده بود. «دوتاره» از سازهای باستانی این حوزه فرهنگی است؛ سازی که در آسیای میانه یکی از مهم ترین سازهای مناطق مختلف به شمار می رود و به عنوان ساز مشترک میان ایران و کشورهای همسایه ای چون

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با اشاره به ثبات جهانی مشترک گرامیداشت فارابی میان ایران و قزاقستان گفت: «ماهیهات است که ایران و قزاقستان پرونده گرامیداشت فارابی را به صورت مشترک به یونسکو ارائه کردند و این پیوند عمیق فرهنگی و تاریخی به صورت رسمی نشان داده شد»

را تشریح کرد و گفت: «هدف ما از برگزاری شب فرهنگی ایران و قزاقستان، بررسی آخرین چالش ها گردشگری، تبادل گردشگران، گسترش همکاری های میراث فرهنگی و معرفی صنایع دستی کشورهاست. امیدوارم همان گونه که این رویداد در تهران برگزار شد، شاهد برگزاری آن در جمهوری قزاقستان نیز باشیم». اوتنلاپ اوانالبایف، سفیر جمهوری قزاقستان در ایران نیز در سخنانی، رابطه بین قزاقستان و ایران را دارای ریشه ای عمیق دانست و گفت: «هزاران سال قدمت دارد. تاریخ و فرهنگ دو ملت ما ریشه های عمیقی دارد».

او گفت: «در امتداد مسیرهای جاده بزرگ ابریشم، ملت های ما تبادلات بی وقفه خود را حفظ کرده و مانند یک جامعه در ارتباط نزدیک با یکدیگر زندگی می کردند و به غروب شریان حیاتی اتصال شرق و غرب در نظر گرفته می شدند. در دوران جاده بزرگ ابریشم، پیوندهای محکمی بین اسب بزرگ قزاقستان و تمدن باستانی ایران در زمینه های تجارت، علم و ادبیات وجود داشت».

اوانالبایف یکی از اولویت های کلیدی سیاست خارجی قزاقستان را توسعه بیشتر روابط حسن همجواری و دوستانه با ایران اعلام کرد و گفت: «رئیس جمهوری قزاقستان اهمیت ویژه ای برای گسترش و تقویت همکاری های چند جانبه ما با ایران قائل است. در این راستا، ما یلدا تأکید کم که ایران یکی از شرکای کلیدی سیاسی و اقتصادی قزاقستان در خاورمیانه و جهان اسلام است».

همکاری مشترک

او به اولین سفر مسعود پزشکیان به قزاقستان اشاره کرد و گفت: «او در قالب های محدود و گسترده با رئیس جمهوری قاسیم ژومارت توکایف دیدار کرد. این دیدار در سطح بالایی انجام شد و منجر به فضای چندین راشکل داده اند. از جمله برنامه تبادل فرهنگی برای سال های ۲۰۲۵-۲۰۲۸ و همچنین یادداشت تفاهم در زمینه های سینما، آرشویو، اساد، امور کتاب و رسانه های

وی ادامه داد: «نوروز، یلدا، مهرگان و دهه آیین کهن دیگر، همراه با شخصیت های بزرگ علمی و فرهنگی و دیگر مفاهیر تمدنی، محدود به مرزهای جغرافیایی نیستند و گسترده اند چندین راشکل داده اند که به درستی می توان آن را «سرزمین مهر» نامید».

وزیر میراث فرهنگی در پایان اهداف عملیاتی و رویداد

عکس ها: خبرگزاری میراث

عمومی شد. در طول این سفر، بر اهمیت گسترش بیشتر همکاری در حوزه فرهنگی و بشردوستانه بین دو کشور تأکید شد. اوانالبایف درباره اسناد اهدایی ایران به آستانه هم گفت: «علاوه براین، در چهارچوب این سفر، نمایشگاهی با عنوان «اسناد تاریخی روابط قزاقستان و ایران» با نمایش ۲۷ سند تاریخی برگزار شد. این اسناد حاوی اطلاعات ارزشمندی در مورد تاریخ مردم قزاق در قرن های ۱۸ و ۱۹، شرایط اجتماعی - اقتصادی آنها، روابط با کشورهای همسایه و وضعیت سیاسی و اقتصادی ترکستان هستند. این آثار مکتوب به زبان فارسی را می توان گنجینه ای واقعاً گرانبها برای مطالعه تاریخ مشترک ایران و قزاقستان توصیف کرد».

به تأکید سفیر قزاقستان انتظار می رود رویداد فرهنگی ایران - قزاقستان، راه های جدیدی را برای گسترش همکاری های فرهنگی پویا و در حال توسعه بین دو کشور ما بگشاید. او گفت: «در دوره پیش رو، قرار است روزهای فرهنگی ایران در قزاقستان و روزهای فرهنگی قزاقستان در ایران برگزار شود. من متقدم که این فرصتی را برای احیای تداوم تاریخی ما با جواهره جدید و سرزندگی تازه فراهم می کند».

آشنایی چهره به چهره

حجت الله ابویی، رئیس مرکز بین الملل وزارت میراث فرهنگی، شب فرهنگی مشترک را معجزه فرهنگ و هنر دانست و با مخاطب قرار کرد کشورهای مختلف، سفارتخانه های گوناگون از قبایل و فرهنگ های مختلف گفت: «میراث مشترک ما نقطه قوت ماست. اگر ما دور این میراث مشترک گردیم، بیاییم، می توانیم پلی برای دیدن، سخن گفتن و شناختن یکدیگر بسازیم. ما در جهانی زندگی می کنیم که تصور حقیقت این است که هنوز همدیگر را نمی شناسیم».

او افزود: «در همین جهانی که فضای مجازی حکمفرماست و همه فکر می کنند در زیر بارش اطلاعات غرق هستند، هنوز بهترین راه شناخت، نشستن با هم، دیدن چهره در چهره و شنیدن یکدیگر است. این شب ها، با عنوان «میراث مشترک، پیوند پایدار» و همزمان با یلدا، آغازگر فرصتی برای دیدار و شناخت بیشتر است تا راه های بسته را با فرهنگ، هنر و تاریخ مشترک بسازیم. خیلی خوشحالم که این مسیر را با قزاقستان آغاز می کنیم».

عمیق ترین شکاف فرونشست کشور - نیشابور

نیشابور در آستانه بحرانی کم سابقه قرار گرفته است؛ برداشت های بی رویه از منابع آب زیرزمینی این شهرستان را به یکی از اصلی ترین قوت های نیشابور فرونشست در کشور تبدیل کرده و عمیق ترین شکاف ها و گسترده ترین پهنه های فرونشستی ایران در این منطقه شناسایی شده است. این پدیده اکنون زیرساخت های راهبردی از جمله خطوط ریلی تهران - مشهد، مسیرهای مواصلاتی و تأسیسات گاز را با تهدید مستقیم مواجه کرده است. براساس اعلام کارشناسان اداره امور منابع آب ناحیه نیشابور، نرخ سالانه فرونشست در دشت نیشابور به ۸۶ میلی متر می رسد؛ رقمی بیش از ۲۱ برابر میانگین جهانی که به روشنی نشان می دهد بحران از مرحله هشدار عبور کرده و به مرحله مخاطره جدی و بلندمدت رسیده است. تحلیلگران حوزه آب معتقدند تکرار این روند می تواند پیامدهای اقتصادی و اجتماعی گسترده ای به دنبال داشته باشد؛ از تضعیف زیرساخت های حمل و نقل و خدمات عمومی تا تهدید پایداری تولیدات کشاورزی و امنیت غذایی منطقه. متخصصان تأکید می کنند راه برون رفت از این وضعیت، مدیریت سختگیرانه تر برداشت آب از سفره های زیرزمینی، اجرای برنامه های تغذیه مصنوعی، اصلاح شیوه های آبیاری و تغییر الگوی کشت است؛ اقداماتی که در صورت اجرا می تواند روند فرونشست را کند کرده و از تبدیل شدن بحران نیشابور به یک تهدید ملی جلوگیری کند.

روبهای زیاله گرد

در روزهای سرد پاییز، روبه های حاشیه شهر تهران برای بقا مسیر تازه ای برگزیده اند؛ خیابان های زیاله، زیستگاه موقت حیواناتی شده که نزدیک شدن به انسان را به امید پیدا کردن لقمه ای غذا به جان می خردند. مدیرکل حفاظت محیط زیست استان همدان با اشاره به فرارسیدن فصل سرما، بر ضرورت مدیریت اصولی پسماندها تأکید کرد و گفت که نبود مدیریت صحیح زیاله موجب ورود حیواناتی مانند روبه و شغال به شهرها و تهدید امنیت شهروندان می شود. شهرام احمدی فارسانی از شهرداران دهیاران و شهروندان خواست در حاشیه شهرها و محیط های طبیعی زیاله ها نکنند تا حیات وحش به دلیل کمبود غذا در زمستان به شهرها و روستاها کشانده نشود. وی همچنین تأکید کرد که غذاهای دستی به حیوانات حیات وحش باعث «دستی شدن» آنها و خروج از چرخه طبیعی زندگی شان می شود. او افزود: «در حال حاضر فصل حساس زادآوری و مستی حیوانات است و مردم باید از نزدیک شدن به زیستگاه های آنها خودداری کنند». محیط زیست همدان از شهروندان خواسته به مدت سه تا چهار ماه وارد مناطق حفاظت شده نشوند. احمدی فارسانی در پایان اشاره کرد که گذرسانی به پرندگان شهری و خانگی مانند گنجشک و قمری در زمستان مشکلی ندارد و مردم از قدیم این کار را انجام می دادند.